

כך תשפיע הרפורמה בתקנות הבנייה על האחריות לתאונות בענף

הרפורמה מבקשת לשנות את מדרג בעלי התפקידים באתרי הבנייה, כך שתוטל לראשונה אחריות ישירה בדין לבטיחות באתרים על שורת בעלי תפקידים נוספים

כוחות איחוד והצלה בירת תאונה, לרענן את מערך הבטיחות בתאגידים צילום: תיליא והצלה

התפקידים עליהם מוטלת אחריות זו – רק הולכת וגדלה. "כאופן טבעי, יש בכך כדי להגדיל את חשיפת התאגידים ונושאי המשרה בהם בתחום הבטיחות בעבודה. חובה על חברות הבנייה והחברות היומיות לפעול כדי לצמצם את החשיפות הללו, ולנקוט צעדים מקדימים פנים ארגוניים כדי להתאים, לטייב ולרענן את מערך הבטיחות בתאגידים למגמה המשתנה".

איך תיכנס הרפורמה לתוקף?

עדיין לא נקבע בתקנות כיצד תיושם הרפורמה, אולם עו"ד שמעון סבורה שכל שתתקבל הרפורמה בניסחה כיום, יש להחיל אותה בהדרגה, וכשלב ראשון ללא הטלת סנקציות, כדי לתת ליוזמים וליתר בעלי התפקידים זמן מספיק להיערך. לרבריה, "השינוי יהיה גדול ומשמעותי ויטיל נטל כבד על כתפי היוזמים. לרפורמה המוצעת נלווית גם מגמת בתי המשפט אשר מרחיבה את אחריות היוזם כבר כיום, כך שמומיני העבודה נמצאים בלב המעבר להפיכתם לגורם אקטיבי במערך הבטיחות באתרי הבניה, הנדרשים לנקוט בצעדים אקטיביים להגנה על בטיחות העובדים".

הרישה לקיומה של תוכנית התקנה המאושרת על ידי מהנדס רשום לשם ביצוע עבודות מסוימות; חובות שונות הקשורות לביצוע עבודה בנוכה; חובת התקנת מעלית בנייה באתר באמצעות חברת מעליות אשר תספק שירות ותחזוקה למעלית ותבטיח את תקינותה ועוד שורה של התאמות בתחומי הבטיחות ותהליכי העבודה השונים – ובהתאם, כל אלה יוסיפו לעלויות המוטלות על היוזם.

מה תהיה ההשפעה על השוק?

אף שהרפורמה טרם יצאה לדרך באופן רשמי, ניתן כבר ללמוד ממנה על האופן שבו רואה המחוקק את מנגנוני חלוקת האחריות בתחום הבטיחות והאופן שבו יש לפעול באתרי הבנייה, וכן את הרגש הרחב ששם המחוקק על דרישות גיהול בטיחות פרואקטיביות, הקפדה על תיעוד, מנגנוני דיווח הולמים על תאונות עבודה, ליקויים וסיכונים בלתי קבילים באתר וטיפול מידי בהם, דיווחים למשרד העבודה ועוד. "לטעמי", אומרת עו"ד שמעון, "יש בצעדים אלו יש כדי להמחיש כי מגמת ההחמרה בתחום הבטיחות בעבודה והרחבת שרשרת בעלי

בלתי מבוטלות כהיבטים המסחריים".

מהן העלויות העיקריות שיושחו על היוזמים?

1. ביטוח: יוזמים יצטרכו להרחיב את פוליסת הביטוח שלהם באופן שתכלול גם כיסוי עבור ביצוע עבודות קבלניות.
2. מימון: "ייתכן שהגורמים המממנים את הפרויקטים השונים ידרשו מהיוזמים הפוטנציאליים לעמוד בשורת דרישות והתחייבויות כחלק מתנאי קבלת המימון לפרויקט. הדבר גם ישליך על הסכמי ההתקשרות השונים בין מוזמיני העבודה לבין הקבלנים המבצעים, דבר הכרוך גם הוא בעלות ובארגון מחדש", מציינת עו"ד שמעון.
3. כוח אדם ליוזם: המזמין יירדש למנות בקר בטיחות מטעמו ולאור תוספת העבודה שתוטל על המזמין בפועל, לא מן הנמנע שזה יצריך מינוי בעלי תפקידים נוספים.
4. כוח אדם למבצע: גם עלות כוח האדם בצד מבצע הבנייה עשויה לעלות, בין כשל "תוספת סיכון" שירדשו מנהלי פרויקטים ובין כשל הצורך להעסיק גורמים נוספים באתר, שכן בהתאם למוצע בתיקון מנהלי עבודה ידרשו מעתה להתמקד באופן עיקרי בבטיחות (להבדיל מעיסוק בעבודת ביצוע, כמקובל כיום).
5. עלויות שונות: עו"ד שמעון מציינת כי נוסף לכל אלה מצייע התיקון לטייב תהליכי עבודה שונים בתחום הבטיחות, כרוגמת: הכנת תוכניות בטיחות ובקרה;

עו"ד הילה שמעון צילום: יגון בלום

"השינוי יהיה גדול ומשמעותי ויטיל נטל כבד על כתפי היוזמים. לרפורמה המוצעת נלווית גם מגמת בתי המשפט אשר מרחיבה את אחריות היוזם כבר כיום"

הלית ינאי-ליזון

שאלות תשובות

הרפורמה הבנייה שיום משרד העבודה הגיעה לפני התג. לשולחנה של ועדת העבודה והרוחה של הכנסת כצער נוסף בקידום הליך החקיקה, כחלק ממהלך שינוי ועדכון שרשרת האחריות באתרי הבנייה, ומתוך מטרה להגביר את המאבק בתאונות עבודה.

מהם עיקרי הרפורמה?

הרפורמה המוצעת מבקשת לשנות את מדרג בעלי התפקידים באתרי הבנייה, כך שתוטל לראשונה אחריות ישירה בדין לבטיחות באתרים על שורת בעלי תפקידים נוספים באתרי הבנייה, כרוגמת מזמין העבודה (יוזמים) ומנהל האתר (מנהל פרויקט), ולחייב את היוזם בנקיטת צעדים אקטיביים להקפדה על הבטיחות באתר על ידי חיובו למנות בקר בטיחות מטעמו.

"עו"ד הילה שמעון, שותפה בתחום הצווארון הלבן ומובילת תחום הבטיחות בעבודה בפירמת עורכי הדין גורניצקי GNY, "יש בטיחות התקנות, אם יתקבלו, כדי לשים את מוזמיני העבודה, היוזמים, בפויציה חדשה, בעלת משקל רב. מעבר לשינוי בשיטת העבודה בפועל ובחלוקת האחריות באתרי הבנייה, יהיה בה גם כדי לייצר למזמיני העבודה חשיפה משמעותית לאחריות פלילית ומינהלית לתאונות עבודה ואף להשית עליהם עלויות כספיות